

könyvtárosaink írják

021.7/079.5/

KÖNYVTÁROS ANKÉT

A MŰSZAKI IRODALOM PROPAGANDAJÁRÓL CSEPELEN

I. Az ankét megrendezésének szükségsszerűsége és alapvető célkitűzései

1961. március 22-én a "Csepeli Kulturális Napok" keretében került megrendezésre a szakszervezeti és műszaki könyvtárosok egésznapos ankétja, amely a műszaki irodalom propagandamunkájával kapcsolatos időszaki problémák megvitatását és az üzemi szakszervezeti és műszaki könyvtárak közötti fokozottabb együttműködés alapvető szempontjainak kidolgozását tűzte ki célul. Elsősorban a csepeli, de azon túl országos jellegűen a többi termelői üzemi könyvtárainak a műszaki irodalom propagandájával kapcsolatban felmerült kérdéseire akart kielégítő, konkrét választ adni. A továbbiakban azt fogjuk megvizsgálni, hogy megrendezése mennyiben volt időszaki, és elérte-e a kitűzött célt.

Az ankét megrendezésére nemcsak a Csepeli Kulturális Napok adta véletlen lehetőség következtében esett a választás március hónap második felére - bár kétségtelenül ez is befolyásolta -, hanem az a szükségsszerűség, amely a második ötéves tervünk első évében megfelelő előkészítés után feltétlenül mutatkozott a műszaki irodalom propagandájának minden területén. Az ország legtöbb nagyüzeme és ezek között természetesen a Csepel Vas- és Fémművek is az elmúlt évben több-kevesebb sikerrel kialakította a műszaki dokumentációs és tapasztalatcsere tevékenységét, amely ma már ki tudja elégíteni a felmerülő igényeket, sőt újabb igények felkeltését is szolgálja. Az említett tevékenységek kialakítása az egyes üzemi műszaki könyvtárokon belül - a legtöbb helyen - olyan erőfeszítéseket igényelt, hogy a propaganda, illetve a terjesztő munka kiépítésére már sem az anyagi, sem a szellemi erőkből nem futotta. A propaganda kérdése tehát néhány hónapig háttérbe szorult azért, hogy később sokkal

nagyobb erővel kerüljön előtérbe. Nem véletlen tehát, hogy Csepelen a megfelelő dokumentációs tevékenység kialakulása után másfél évvel ez a kérdés központi, nélkülözhetetlenül megoldásra váró kérdéssé vált.

II. Az elhangzott előadás és korreferátumok értékelése

Az ankéton elhangzott előadás is az előbb említetteket igazolta. Duzs János - a MTESZ központi titkára - előadásában kitűnő, jól áttekinthető képet nyújtott a műszaki irodalom propagandájának napjainkban egyre inkább megoldást sürgető problémáiról. Előadásának részletes ismertetésére kitérni jelenleg lehetetlenség lenne, de az előadás konklúziójaként elhangzott és hat pontban összefoglalt végső következtetéseket az alábbiakban megadjuk. A felsorolt pontok ugyanis kétségtelenül meghatározzák az ankét tartalmi lényegét is.

1. Fejleszteni kell a műszaki propagandamunkát mint a hazai és külföldi eredmények megismerésének döntő forrását.
2. Kötelező műveletté kell tenni a műszaki fejlesztési feladatok megoldásáról a hazai és külföldi eredmények megismerését, elemzését és értékelését.
3. A szakirodalmi dokumentációt országos, minisztériumi, iparági és vállalati szinten összehangolva úgy kell megszervezni, hogy biztosítsa a vállalati fejlesztési feladatokhoz szükséges dokumentációt, mégpedig tervszerűen, tehát a kívánt témában az adott határidőre és tartalmilag a világ színvonalát adva.
4. Nemcsak mérnökök és technikusok, hanem a középkaderek részére készülő szakirodalmi tájékoztató és ismeretterjesztő munka szervezeti és módszertani kérdéseit is meg kell oldani.
5. Meg kell szervezni a műszaki propaganda propagandáját a vezetők és dolgozók részére egyaránt.
6. Vállalati szinten ismeretterjesztési tervet kell kidolgozni és vállalati erőből megkezdeni a vállalati műszaki propaganda-irodák létesítését.

A korreferátumok, - amelyek az összefoglaló előadás egy-egy fontosabb részletét tárgyalták és fejtették ki, - sok hasznosat tartalmaztak mind a műszaki, mind a szakszervezeti könyvtárosok számára. KIS Jenő, a SZOT Kulturális Osztályának könyvtárügyi előadója a szakszervezeti és műszaki könyvtárak együttműködésének kérdéseivel, dr. BALÁZS Sándor, az ONK Módszertani Osztályának munkatársa pedig a szocialista brigádok műszaki irodalommal történő aktív segítségével foglalkozott előadásában. Mindkét korreferáló arra törekedett, hogy gyakorlati megoldásokkal segítségre a műszaki és szakszervezeti könyvtárosoknak. A sok példa és lehetőség felsorolása a megjelentek számára az egyes problémák minél előbbi megoldásához komoly segítséget jelentett. A különféle gyakorlati ötletek jó felhasználását az eddigi propagandamunka jelentékeny

javulása fogja valóban megmutatni.^x

III. A hozzászólások rövid értékelése

Az ankéton mintegy 13 hozzászólás hangzott el. A Csepeli Központi Szakszervezeti és a Központi Műszaki Könyvtár munkáját és problémáit ismertető hozzászólásokból megszületett az ankét első konkrét eredménye: a két könyvtár a műszaki irodalom propagandamunkájának megjavítása érdekében aktív kapcsolatot épít ki. Ez az aktív kapcsolat egyrészt a szakszervezeti könyvtár műszaki könyvbeszerzésének a műszaki könyvtár által való szakszerű irányításában, másrészt a műszaki könyvtár által a szakszervezeti könyvtárban rendezendő műszaki könyv- és folyóiratkiállítások rendezésében fog kifejezésre jutni. Ezen túlmenően a szakszervezeti könyvtár el fogja készíteni műszaki könyvvállományának könyvkatalógusát, amelyet átad a Központi Műszaki Könyvtárnak. A Műszaki Könyvtár cserébe néhány szakterületet /pl. kohászat, szerszámgépek, automatizálás, öntészet/ szakkönyvtárát fogja elkészíteni a rendelkezésre álló könyvanyag alapján. Az így létrejövő jó kapcsolat kétségtelenül fellendülést fog nozni Csepelen a műszaki irodalom iránti érdeklődés fokozása terén.

FELPÖLDI Zoltán, a Cs.M. Műszaki Főosztályának osztályvezetője hozzászólásában ismertette a csepeli műszaki könyvtárak jelenlegi helyzetét és feladatait. A propagandamunkával kapcsolatosan javasolta a könyvek borító lapjainak körözését. A borítók néhány soros ismertető szöveggel eredményes propaganda eszközzé válhatnak. A plakát is jó propaganda eszköz lehet, de a plakátok készítését központilag kell megoldani - mondotta.

A következő felszólaló FISCHER Herbert, a Műszaki Könyvkiadó osztályvezetője volt. Hozzászólásában nagyon érdekesen fejtegette a szakirodalommal való ellátottság kérdését. Beszédében megállapította, hogy a szakmunkások részére kiadott könyvek száma még mindig igen alacsony, annak ellenére, hogy a műszaki könyvkiadás általános helyzetét tekintve a kiadásra kerülő műszaki könyvek száma jelentős mértékben megnövekedett. Szerinte elsősorban a megfelelő szerzők kevés száma az, ami előidézi a szükséges szakkönyvek hiányát. Felszólalásában a műszaki irodalom propagandájával kapcsolatban kijelentette, hogy azt a könyvtárak legfontosabb feladatává kell tenni, mivel "a munkás már megtanult szép-irodalmat olvasni, de meg kell tanítani a szakkönyvek olvasására is."

THOMÁSZ József, a Motorkerékpárgyár közörszöve hozzászólásában a gépkönyvek és gépleírások kérdéséről beszélt. Célszerű lenne - mondotta -, ha minden beérkező új gép leírása a műszaki könyvtárban is megtalálható lenne. Ez jelentős mértékben segítené a fizikai dolgozókat is munkájukban, és egyúttal növelné érdeklődésüket a műszaki könyvtár iránt.

^x Az ankéton elhangzott előadások anyagát a Csepeli Központi Műszaki Könyvtár külön kiadványként még ez év első felében meg fogja jeleníteni, és így az érdekelt könyvtárak számára ezt a tartalmas anyagot meg fogjuk küldeni.

TÓTH Árpád, a Művelődésügyi Minisztérium Könyvtárügyi Osztályának előadója örömmel üdvözölte az "országos problémákat" tárgyaló könyvtáros ankétot. Felszólalásában megállapította, hogy a műszaki irodalom propagandájának tömegszervezeti, társadalmi feladattá tétele új, haladó szemléletet hozott az eddigiekhez képest. A szakmunkások ellátása a munkájukhoz szükséges megfelelő dokumentum anyaggal a rendelkezésre álló külföldi dokumentációs kiadványok fordításán keresztül válhat lehetővé - mondotta. Elismerte, hogy a műszaki propaganda fejlesztése terén a Művelődésügyi Minisztérium súlyos mulasztást követett el, és a jövőben a fokozottabb fejlődés érdekében határozottabb intézkedéseket kell hozni.

FISCHER László, az ÁKV 12.sz. üzemi könyvesboltjának vezetője, a helyi viszonyokat és problémákat elemezte. Mint mondotta, a dolgozók életkörülményei jelentős mértékben megváltoztak, és ma már a szükséges szakkönyveket nemcsak kölcsönözni tudják a könyvtárakból, hanem meg is veszik. A legfőbb hiba az, hogy nincs kellő mennyiségű, illetve példányszámu szakkönyv, így az igényeket nem tudják kielégíteni. A továbbiakban a propagandamunka kiszélesítésére a havonként megjelenő "Tájékoztató a közeljövőben megjelenő könyvekről" című kiadvány fokozottabb terjesztését javasolta, mivel a tájékoztató részletes utmutatást nyújt a kiadásra kerülő szakkönyvekről is. Hathatós propagandaeszköz volna az is, ha egy-egy ujonnan megjelent szakkönyv ismertetését a gyár valamelyik szakembere végezné el, és az ismertetés a "Fogaskerék"-ben, a gyár üzemi lapjában kerülne közlésre.

PARÁNYI Györgyné, a Klement Gottwald Villamossági Gyár műszaki könyvtárosa felszólalásában a szocialista brigádok megfelelő szakirodalmi anyaggal való ellátásáról beszélt. Véleménye és tapasztalata szerint a Gépipari Technológiai Tájékoztató erre alkalmas és hathatós eszköz lehet, ha megfelelő példányszámban áll rendelkezésre. Hasonló jellegű szovjet kiadványok lefordítása és közreadása szintén eredményes és jó módszer.

Ugyancsak a szocialista brigádokkal való aktív kapcsolatáról beszélt HEGYI Nándor, a Csepel Autógyár műszaki könyvtárosa. Elmondotta, hogy a Csepel Autógyárban a brigádok és a könyvtár közötti kapcsolat teljesen spontán alakult ki. A létrejött kapcsolat azonban egyre inkább kiszélesedik. Ennek egyik jele például az is, hogy a műszaki könyvtár vezetőjét a szocialista brigádok tagjuknak tekintik, és minden brigád-értekezletükre meghívják. A továbbiakban kifejtette, hogy a szakmunkások képzésének és szakkönyvekkel történő ellátásának el kell jutnia oda, hogy elérjék a technikus szintet.

A következő hozzászólásokban FÖLDVÁRI M. Ferenc, a Cs.M. Tröszt főtechnikusa a prospektusok gyűjtésének fontosságáról és hathatossá tételéről, RÉTI László, a Csepeli Kovácsológyár műszaki könyvtárosa pedig fordításokkal kapcsolatos problémákról beszélt.

Az elhangzott felszólalások egyhanguan azt a véleményt juttatták kifejezésre, hogy a műszaki irodalom propagandájának kérdése nagy fon-

tosságu, és a könyvtárak komoly eredményeket csakis ennek a tevékenységnek fejlesztésén keresztül érhetnek el.

IV. Az ankét hatása Csepelen

A könyvtáros ankét kétségtelenül jó hatással volt a propaganda fokozottabb fejlesztésére. Csepelen az ankét eredményeként megindult folyamat már ebben az évben éreztetni fogja hatását. A megjelent szakszervezeti és műszaki könyvtárosok előtt tisztázódtak a műszaki irodalom propagandájával kapcsolatos feladatok. Nemcsak a főfoglalkozásu, hanem a mellékfoglalkozásu - feladatukat társadalmi munkában ellátó - műszaki és szakszervezeti könyvtárosok is mindent el fognak követni a dolgozók műszaki irodalmi tájékozottságának emeléséért. Ha Csepelen eredményes és jó műszaki propagandamunka alakul ki - márpedig erre az eddigiek alapján minden reményünk megvan -, akkor előreláthatóan komoly eredményeket fogunk elérni, amelyek elsősorban a könyvtár statisztikai adatainak jelentős mennyiségi változásában fognak megmutatkozni. A csepeli műszaki vezetők és a társadalmi szervek bevonása, illetve segítségül hívása pedig nemcsak széleskörűvé, hanem sikeressé is fogja tenni ezt a fontos tevékenységet.

V. Általános érvényű következtetések

Az ankétan elhangzottak alapján általánosságban megállapíthatjuk, hogy ma a műszaki irodalom propagandája a megoldásra váró legfontosabb feladatok közé tartozik. A feladat természetesen nem könnyű, éppen ezért célszerű lenne, ha minél több konferenciát, illetve megbeszélést szerveznének más könyvtárak is a problémák megvitatására. A rendszeres tapasztalatcsere-beszélgetések lehetővé tennék, hogy mindenhol komoly eredményeket tudjanak elérni a propagandamunkában, és a legjobb propagandaeszközöket használják fel a siker érdekében. Időszerű volna, ha a műszaki könyvtári hálózaton belül az OMK és az alközpontok behatóan foglalkoznának a propagandamunka eredményesebbé tételével. A MTESZ és TIT üzemi és központi szervének aktív bekapcsolódása a műszaki propaganda munkába kétségtelenül hozzájárulna az általános fellendüléshez.

Reméljük, hogy az általunk elindított kezdeményezés követőkre talál, és a műszaki propaganda a népgazdaság alapvető célkitűzéseinek figyelembevételével rövidesen jelentős sikereket fog elérni nemcsak Csepelen, hanem az ország minden műszaki könyv- és folyóiratanyaggal rendelkező könyvtárában.

Terebessy Ákos

- . - . - . -